

Vedlegg 1

Innledende innspillsmøte – februar 2025

Tiltaksforslag og vurdering av mulige samfunnskonsekvenser

Tiltaksforslag:

Henvisning og diagnostikk

- evidensbaserte tiltak må prøves ut i kommunen før henvisning til BUP
- tydeligere føringer for koordinerte henvisninger, inkludert bedre kartlegging i primærhelsetjenesten
- fastlegens rolle i henvisninger må avklares og styrkes
- mer differensierte tilbud (utredning og behandling) i spesialisthelsetjenesten
- styrke samhandling mellom BUP, fastleger, skole, barnehage og helsestasjon, før, under og etter henvisning
- tydeligere faglige føringer og mer kompetanse for mer ensartet diagnostisk praksis
- styrket helsekompetanse hos befolkning, foreldre og tjenester

Behandling og oppfølging

- mer individuelt tilpasset behandling, inkludert familieperspektivet
 - behov for tiltakspakker som er tilpasset ulike behov og alvorlighetsgrader
- tydeligere ansvarsdeling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste
 - legemiddeloppfølging
 - opplæring og evaluering
 - ikke-medikamentelle tiltak
- tiltak i skole og barnehage må styrkes, både universelle og målrettede

Aktuelle og fremtidige samfunnskonsekvenser dersom vi ikke iverksetter tiltak:

Økende sosial ulikhet

- ressurssvake barn risikerer å ikke bli henvist, mens ressurssterke i større grad får utredning – særlig gjennom private tilbud
- økende forskjeller kan videreføre sosial arv og skape generasjonsproblemer

Belastning på helsetjenesten

- kraftig økning i ADHD-henvisninger presser både kommunene og spesialisthelsetjenesten
- risiko for at tjenester ikke klarer å innfri forventninger, med mulig tillitskrise

Risiko for utvanning av diagnosen

- Hvis diagnoseandelen blir svært høy (f.eks. nærmer seg 10 %), utfordres både kapasitet og legitimitet. Er det da spesialisthelsetjeneste?
- Det er fare for tap av medisinsk presisjon for ADHD-diagnosen.

Risiko for dårligere hjelp til de som trenger det mest

- Overfylte BUP-tjenester kan gi dårligere tilbud til barn med alvorlige funksjonsfall.
- Barn med større behov, men mindre ressurser, risikerer å falle gjennom.

Konsekvenser for system og tillit

- Risiko for redusert tillit til helsetjenesten dersom:
 - tilbudet svekkes
 - signaler er uklare
 - mediedebatten ensidig framstiller feltet som uprofesjonelt

Behov for kunnskap om utviklingen

- Det er viktig å forstå om vi står i en *vedvarende økning* eller *stabilisering* – tiltak og konsekvenser avhenger av dette.
- For raske beslutninger kan føre til feiltolkning av utviklingen.

Økende mangfold i befolkningen

- krever bredere tilnærminger til språk, kultur og inkludering i tjenestene

Med bakgrunn i situasjonsbeskrivelsen og aktuelle og mulige fremtidige samfunnskonsekvenser ble det gitt følgende anbefalinger:

- Det etterlyses tydelig kommunikasjon fra Helsedirektoratet for å sikre korrekt og nyansert informasjon.
- Helsemyndighetene bør systematisk avdekke, kategorisere og triagere utfordringene på ADHD-feltet for å kunne foreslå realistiske løsninger.
- Det etterlyses tydeligere føringer for å sikre *faktisk* kunnskapsbasert praksis og redusere tolkning og variasjon.
- Det er ønske om tydeligere føringer for universelle, evidensbaserte tiltak i førstelinjen, særlig i skole.
- det er ønske om bedre datagrunnlag for styring, kvalitetssikring og prioritering, herunder effekt av behandling gjennom kvalitetsregistre.
- Manglende kvalitetssikring av utredninger pekes på som en alvorlig risiko for pasientsikkerhet.